

សេចក្តីថ្លែងការណ៍របស់ជនជាតិដើមភាគតិច ថមឡេ (TOHMLE)

សេចក្តីប្រកាសនេះបានធ្វើឡើងនៅឯសន្និសីទថ្នាក់តំបន់អាស៊ីនិងចំណេះដឹងជនជាតិ
ដើមភាគតិចលើកទី៤ ស្តីពីសិទ្ធិជនជាតិដើមភាគតិច
ជីវៈចម្រុះ និងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ដែលប្រារព្ធធ្វើ
នៅថ្ងៃទី ១-៤ ខែតុលា ឆ្នាំ ២០២៤ ទីក្រុងប៉ូខាវ៉ា ប្រទេសនេប៉ាល់

រូបថតក្រុមនៅទីក្រុង ប៉ូខាវ៉ា ប្រទេសនេប៉ាល់។ មេដឹកនាំជនជាតិដើមភាគតិចចំនួន 65 នាក់មកពីប្រទេសអាស៊ីចំនួន ១០
បានប្រមូលផ្តុំគ្នាដើម្បីធ្វើសេចក្តីថ្លែងការណ៍ ថមឡេ ។ Credit: Pirawan Wongnithisathaporn, AIPP

**អាស៊ីគឺជាតំបន់មានភាពសម្បូរបែបនៃជីវចម្រុះ និងវប្បធម៌ ដែលពួកយើងជា
ជនជាតិដើមភាគតិចដើរតួនាទី យ៉ាងសំខាន់ក្នុងការអភិរក្ស និងគ្រប់គ្រងជីវៈ ផែនដី ទឹក
និងធនធានរបស់យើង។ យើងបានធ្វើរឿងនេះតាំង ពីយូរយារណាស់មកហើយ ហើយ
យើងគឺជាដៃគូអចិន្ត្រៃយ៍ និងជាអ្នកដឹកនាំក្នុងការអនុវត្តអនុសញ្ញាស្តីពីជីវៈចម្រុះ (CBD)
និងអនុសញ្ញាគ្របខ័ណ្ឌអង្គការសហប្រជាជាតិស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ
(UNFCCC)។**

យើងបានចូលរួមយ៉ាងសកម្មក្នុងកិច្ចប្រជុំការងារសម្របសម្រួល (FWG) នៃវេទិកា
ចំណេះដឹងនៅ UNFCCC និងក្រុមការងារចំពោះកិច្ចលើមាត្រា ៨ និងបទប្បញ្ញត្តិពាក់ព័ន្ធ
នៃអនុសញ្ញាស្តីពីជីវៈចម្រុះ CBD ។ ជនជាតិដើមភាគតិចមកពីអាស៊ី និងតំបន់ផ្សេងទៀតក្នុង
ពិភពលោកក៏ចូលរួមយ៉ាង សកម្មក្នុងការតស៊ូមតិដែល បានរួមចំណែកដល់ការដាក់បញ្ចូល
សិទ្ធិមនុស្ស សិទ្ធិ និងចំណេះដឹងរបស់ ជនជាតិដើមភាគតិចក្នុង កិច្ចព្រម ព្រៀងប៉ារីសស្តីពី
ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងក្របខណ្ឌជីវចម្រុះសកលទីក្រុងកូនមីង-ម៉ុងរ៉េអាល់ (KM-
GBF) ។

កាលពីមួយឆ្នាំមុន តំណាងជនជាតិដើមភាគតិចនៅអាស៊ីបានចេញ សេចក្តីប្រកាសអ៊ី
សាក់កាអ៊ូ ដែលជា សេចក្តីថ្លែងការណ៍នៃការអំពាវនាវរួមរបស់យើង សម្រាប់ដំណោះស្រាយ
រួមគ្នាដើម្បីឆ្លើយតបទៅនឹងកង្វល់ និង បញ្ហាបន្ទាន់ដែលយើង និងកង្វល់ផែនដីកំពុងប្រឈម។
សេចក្តីប្រកាសនេះត្រូវបានបកប្រែជា ១២ ភាសា ហើយ ត្រូវបានដាក់បង្ហាញនៅលើ
គេហទំព័រចំនួន ១១។

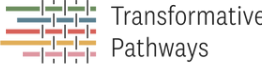
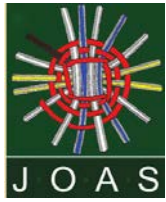
សេចក្តីថ្លែងការណ៍របស់ជនជាតិដើមភាគតិច ថមឡេ (Tohmlé)
"Tohmlé ថមឡេ" គឺជាឈ្មោះជនជាតិដើមភាគតិចសម្រាប់អ្នកភូមិ ធម្មតស្ស (Dhampus) ដែលជាភូមិមួយស្ថិត នៅក្នុងខេត្ត
ហ្គាន់ដាក់ (Gandaki) ប្រទេសនេប៉ាល់។ ឈ្មោះនេះមានបង្កប់នូវសារៈសំខាន់ខាងវប្បធម៌សម្រាប់ជនជាតិដើមភាគតិចហ្គូរុង
(Gurung) ។

កាលពីឆ្នាំមុន យើងក៏បានព្រាងផែនការសកម្មភាពដែលធ្វើឡើងនៅខេត្តក្រាប៊ី (Krabi Action Plan) ស្តីពីអាកាសធាតុ និងជីវចម្រុះ ដែលជាផែនការសកម្មភាព សមូហភាពដំបូង គេបង្អស់របស់ជនជាតិដើមភាគតិចនៅក្នុងតំបន់ ដែលក្នុងនោះរួមបញ្ចូលកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែង ទាក់ទងនឹងអាកាសធាតុ និងជីវចម្រុះ។ ផែនការនេះបានបញ្ជាក់ពីការប្តេជ្ញាចិត្តរបស់ យើង ក្នុងការពង្រឹង សកម្មភាព និងការដឹកនាំរបស់យើងនៅថ្នាក់មូលដ្ឋាន ថ្នាក់ជាតិ និងតំបន់។

ចាប់តាំងពីពេលនោះមក ជនជាតិដើមភាគតិចនៅអាស៊ីសម្រេចបានច្រើននៅមូលដ្ឋាន ទាក់ទងនឹងការពង្រឹងសិទ្ធិអំណាចដល់សហគមន៍ ការធ្វើផែនទីផែនដី ការបង្កើតផែនការអភិ រក្សា និងការស្តារឡើងវិញ សម្រប សម្រួល ការផ្ទេរនិងចងក្រងឯកសារចំណេះដឹងអន្តរជំនាន់ ជនជាតិដើម ពង្រីកបណ្តាញ និងសម្ព័ន្ធ របស់យើង ចូលរួមនៅក្នុងដំណើរការនៃការរៀបចំ ច្បាប់ និងការពិនិត្យឡើងវិញនៃផែនការយុទ្ធសាស្ត្រ និងសកម្មភាពជីវៈ ចម្រុះជាតិ (NBSAPs) ការផលិតសម្ភារៈតស៊ូមតិគោលនយោបាយ និងការបញ្ជាក់បន្ថែម អំពីការប្តេជ្ញា ចិត្ត និងការរួមចំណែករបស់យើងក្នុងនាមជាជនជាតិដើមភាគតិចឆ្ពោះទៅអនាគតកាន់តែ ប្រសើរឡើងនៃការរស់នៅប្រកបដោយសុខដុមរមនា និងសន្តិភាពជាមួយធម្មជាតិ។

សម្រាប់ពួកយើង ការលើកស្ទួយសិទ្ធិមនុស្សរបស់ជនជាតិដើមភាគតិចគឺជាជំហាន អាចកែប្រែបានរបស់យើងនៅក្នុងគ្រប់ផែនការសកម្មភាព និងយុទ្ធសាស្ត្រទាក់ទងនឹងការប្រ ប្រួលអាកាសធាតុ និងការអភិរក្សជីវៈ ចម្រុះ។ ទោះបីជាយ៉ាងណាក៏ដោយ យើងបន្តប្រឈម មុខនឹងបញ្ហាប្រឈម និងការគំរាមកំហែងជា ច្រើន ពីការបាត់បង់ជីវចម្រុះ ការប្រែប្រួល អាកាសធាតុ ការកាប់បំផ្លាញព្រៃឈើ ការសឹករិចរិលដី ការធ្វើពាណិជ្ជកម្ម ការផ្លាស់ប្តូរការប្រើ ប្រាស់ដី ការរំលោភយកដី ការរំលោភយកទឹក ឧក្រិដ្ឋកម្ម ការប្រើប្រាស់កម្លាំងយោធា និងការ រំលោភសិទ្ធិមនុស្សក្នុងរូបភាពនៃការអភិរក្ស គម្រោងផ្លាស់ប្តូរប្រភពថាមពល និងទីផ្សារ កាបូន។

យើងសូមថ្លែងបញ្ជាក់ជាថ្មីនូវតម្រូវការបន្ទាន់ក្នុងការគោរពសិទ្ធិរបស់យើងចំពោះដី ផែនដី និងទឹករបស់យើង ធានានូវការអនុវត្តពិតប្រាកដនៃគោលការណ៍យល់ព្រមដោយសេរី និងជូនព័ត៌មានជាមុន (FPIC) និងទទួលស្គាល់ និងពង្រឹងប្រព័ន្ធអភិបាលកិច្ចជនជាតិ ដើមភាគតិចនៅក្នុងគ្រប់សកម្មភាពជីវៈចម្រុះ និងអាកាស ធាតុ និងដំណោះស្រាយដែល ដឹកនាំដោយរដ្ឋាភិបាល ស្ថាប័នហិរញ្ញវត្ថុ ទីភ្នាក់ងារអង្គការសហប្រជាជាតិ អង្គការអភិវឌ្ឍន៍ និងអ្នកពាក់ព័ន្ធផ្សេងទៀត។ វាក៏ចាំបាច់ផងដែរក្នុងការត្រួតពិនិត្យគោលដៅ និងកម្មវិធីអភិ រក្សា ជាតិ និងការពារសន្តិសុខរបស់អ្នកការពារសិទ្ធិមនុស្សជនជាតិដើមភាគតិច។

ថ្ងៃនេះ មេដឹកនាំជនជាតិដើមភាគតិចទាំង ៦៥ រូប មកពីប្រទេសចំនួន ១០ នៅតំបន់ អាស៊ីបាន ប្រមូលផ្តុំគ្នានៅទីក្រុង ប៉ូខារ៉ា (Pokhara) ប្រទេសនេប៉ាល់ ដែលកំណាងឱ្យ អង្គការពិភពលោក ធ្លាក់តំបន់ ធ្លាក់ជាតិ និងធ្លាក់មូលដ្ឋានទាំង ៣៦ រូមទាំងកំណាងចាស់ទុំ ស្ត្រី យុវជន ជនពិការ ប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយ មេធាវី ទីភ្នាក់ងារអភិវឌ្ឍន៍ និងអ្នកផ្តល់មូលនិធិ។

យើងខ្ញុំសូមបញ្ជាក់អះអាងជាថ្មីរួមគ្នានូវការប្តេជ្ញា ចិត្តរបស់ យើងក្នុង ការរួមចំណែកក្នុងការ ដោះស្រាយបញ្ហាសំខាន់ៗទាក់ទងនឹងដីធ្លី ផែនដី និងទឹក ប្រព័ន្ធអភិបាលកិច្ច និងចំណេះដឹង ជនជាតិដើមភាគតិចរបស់យើង។ ការប្តេជ្ញាចិត្តនេះនឹងត្រូវបានអនុវត្តទៅមុខតាមរយៈការ អនុវត្ត ផែនការសកម្មភាពដែលបានធ្វើរួមគ្នានៅទីក្រុង ប៉ូខារ៉ា (Pokhara Action Plan) ដែលជាយុទ្ធសាស្ត្ររួម ស្តីពីជីវចម្រុះ និងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ដែលបង្កើតឡើងដោយអ្នក ចូលរួមនៃសន្និសីទលើកទី៤អំពីចំណេះ ដឹងជនជាតិដើមភាគតិច និងប្រជាជនអាស៊ី (IKPA) ស្តីពីសិទ្ធិជនជាតិដើមភាគតិច ជីវចម្រុះ និង បម្រែបម្រួល អាកាសធាតុ ប្រារព្ធឡើងនៅទីក្រុង ប៉ូខារ៉ា ប្រទេសនេប៉ាល់ ចាប់ពីថ្ងៃទី ១-៤ ខែតុលា ឆ្នាំ ២០២៤ ។

អនុសាសន៍រួមដើម្បីជំរុញភាពជាអ្នកដឹកនាំជនជាតិដើមភាគតិច សិទ្ធិមនុស្ស ការការពារជីវចម្រុះ និង យុត្តិធម៌អាកាសធាតុ

ដោយមានការបង្ហាញផ្លូវពីបញ្ហាពិបាកនៃបុព្វបុរស និងចាស់ទុំរបស់យើង ហើយត្រូវបាន ជំរុញដោយការ ប្តេជ្ញាចិត្តរបស់យើងក្នុងការលើកកម្ពស់តម្លៃរួមនៃសាមគ្គីភាពក្នុងសហគមន៍ ការយកចិត្តទុកដាក់ និងការចែក រំលែកសម្រាប់មនុស្សជំនាន់ក្រោយ និងសហគមន៍ទាំងមូល យើងសូមគូសបញ្ជាក់នូវអនុសាសន៍របស់ យើងចំពោះភាគីអនុសញ្ញាជីវចម្រុះ (CBD) ភាគី UNFCCC, វិស័យឯកជន ស្ថាប័នហិរញ្ញវត្ថុ អង្គការអភិវឌ្ឍន៍ អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល ម្ចាស់ ជំនួយ និងស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធលើបញ្ហាសំខាន់ៗដូចខាងក្រោម ៖

យុទ្ធសាស្ត្រ និងផែនការសកម្មភាពជីវចម្រុះជាតិ (NBSAPs) ការរួមចំណែក ដែលបានកំណត់ដោយធ្លាក់ជាតិ (NDCs) និងផែនការសម្របខ្លួនធ្លាក់ជាតិ (NAPs)

- ធានាឱ្យមានការចូលរួមយ៉ាងពេញលេញ និងប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពរបស់ជនជាតិ ដើមភាគតិច រួមទាំងស្ត្រីជនជាតិដើមភាគតិច យុវជន និងជនពិការក្នុងដំណើរការធ្វើការ សម្រេចចិត្តទាក់ទងនឹង ការពិនិត្យឡើងវិញ និងការធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពនៃ NBSAPs, NDCs និង NAPs តាមរយៈការបង្កើតឱ្យមានលំហចូលរួមសម្រាប់ជនជាតិដើមភាគតិច ។
- បង្កើតយន្តការចូលរួមប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពជាបន្ទាន់នៅគ្រប់ដំណាក់កាលនៃដំណើរការ ទាំងនេះនៅថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិ ឬពង្រឹងបន្ថែមនៅកន្លែងណាដែលកំពុងប្រើ ប្រាស់យន្តការទាំងនេះ ។

- NBSAPs, NDCs, និង NAPs គួរតែផ្អែកលើវិធីសាស្ត្រសិទ្ធិមនុស្សជាមូលដ្ឋានរួមទាំងគោលដៅដីរឹងមាំដើម្បីធានាសិទ្ធិកាន់កាប់ដីធ្លីសមូហភាពរបស់យើង និងដើម្បីធានាឱ្យមានគោលការណ៍ FPIC រាល់គ្រប់ផែនការសកម្មភាពដីរឹងមាំ និងអាកាសធាតុទាំងអស់ដែលទាក់ទងនឹងដីធ្លី ផែនដី និងទឹករបស់យើង។
- បញ្ចូលផែនការសកម្មភាពដែលធ្វើឡើងដោយជនជាតិដើមភាគតិចអាស៊ី តាមរយៈផែនការសកម្មភាព រួមរបស់យើងស្តីពីដីរឹងមាំ និងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ រាល់ពេលដែលមានការបញ្ជូនរបាយការណ៍ ប្រទេសទៅកាន់អនុសញ្ញាដីរឹងមាំ និងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។

វិធីសាស្ត្រអភិរក្សដែលយកសិទ្ធិមនុស្សជាមូលដ្ឋាន

- ធ្វើកំណែទម្រង់ច្បាប់ និងគោលនយោបាយនៃការអភិរក្សដែលបង្កផលប៉ះពាល់ដោយការទទួលស្គាល់ និងការការពារអនុវត្តការអភិរក្ស វិធានប្រពៃណី និងស្ថាប័នរបស់ជនជាតិដើមភាគតិចរបស់យើង។ ត្រូវធានាថាកំណែទម្រង់ទាំងនេះត្រូវបានអនុវត្តប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពតាមរយៈយន្តការអនុវត្តដីរឹងមាំ វិធានការគណនេយ្យភាព និងភាពជាដៃគូជាមួយជនជាតិដើមភាគតិច។
- ទទួលស្គាល់ និងលើកកម្ពស់ផែនដីរបស់ជនជាតិដើមភាគតិចជាមតិកិច្ច ដែលមានភាពខុសគ្នាពីតំបន់ការពារ និងវិធានការអភិរក្សផ្នែកតាមតំបន់ប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព (OECMs) ក្នុងការសម្រេចបាននូវគោលដៅទី ៣ នៃ ក្របខណ្ឌដីរឹងមាំសកល KM-GBF។
- ធានានូវការចូលរួមប្រកបដោយអត្ថន័យ និងប្រសិទ្ធភាពរបស់ជនជាតិដើមភាគតិច ក្នុងនាមជាម្ចាស់សិទ្ធិ និងជាអ្នកដឹកនាំក្នុងកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងអភិរក្ស។ ធានាការអនុវត្តគោលការណ៍ FPIC ក្នុងគ្រប់ សកម្មភាពអភិរក្ស និងអាកាសធាតុ។
- ដោះស្រាយភាពអយុត្តិធម៌ជាប្រវត្តិសាស្ត្រដែលបានប្រព្រឹត្តឡើង ក្នុងរូបភាពនៃការអភិរក្សដោយការ ប្រគល់មកវិញនូវដីធ្លី និងទឹក ដែលបានរំលោភយកដោយគ្មានយល់ព្រមដោយ និងជូនដំណឹងជាមុនពីពួកយើង។ គាំទ្រការស្តារ ការការពារ និងថែទាំសុខភាពនៃដីធ្លី ផែនដី និងទឹកទាំងនេះ ហើយទទួល ស្គាល់កម្មសិទ្ធិសមូហភាពរបស់ជនជាតិដើមភាគតិចលើធនធានទាំងនេះ។

កម្មវិធីនៃការងារថ្មីលើមាត្រា ៨ (j) និងដំណោះស្រាយកម្រិតស្ថាប័នរបស់ខ្លួន

- បង្កើតស្ថាប័នបុគ្គលិកមន្ត្រីអចិន្ត្រៃយ៍នៅ COP16 ជាយន្តការសមស្រប ដើម្បីបង្កើនការអនុវត្តមាត្រា ៨j និងបទប្បញ្ញត្តិពាក់ព័ន្ធ ក៏ដូចជាដើម្បីឆ្ពោះទៅរកវឌ្ឍនភាពពីក្រុមការងារចំពោះកិច្ចលើមាត្រា ៨j និង ក្របខណ្ឌដីរឹងមាំសកល KM-GBF ។
- អនុម័តធាតុនៃ កម្មវិធីនៃការងារថ្មីលើមាត្រា ៨j និងពង្រឹងការចូលរួមរបស់ជនជាតិដើមភាគតិច ក្នុងការ អនុវត្តការងារទាំងអស់នៃកម្មវិធីការងារថ្មី និង ក្របខណ្ឌដីរឹងមាំសកល KM-GBF ។

ក្របខណ្ឌត្រួតពិនិត្យក្របខណ្ឌជីវចម្រុះសកល KMGBF និងសូចនាករ

- អនុម័តយកសូចនាករអំពីចំណេះដឹងប្រពៃណីស្តីពីការផ្លាស់ប្តូរការប្រើប្រាស់ដីធ្លី និងការកាន់កាប់ដីធ្លី នៅក្នុងដែនដីជនជាតិដើមភាគតិច និងប្រពៃណីជាសូចនាករបង្គោល
- ទទួលស្គាល់អន្តរវិស័យនៃសូចនាករចំណេះដឹងប្រពៃណីទាំងបួននៅក្នុងក្របខណ្ឌជីវចម្រុះសកល K-MGBF តាមរយៈការធ្វើសមាហរណកម្មប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពនៅក្នុងក្របខណ្ឌត្រួតពិនិត្យ និងតាម រយៈការបែងចែកសូចនាករបង្គោល ផ្អែកទៅលើបញ្ហាទាក់ទងនឹងជនជាតិដើមភាគតិច។
- ទទួលស្គាល់ និងគាំទ្រ (រួមទាំងការគាំទ្រផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុ) តួនាទីនៃការត្រួតពិនិត្យ និងប្រព័ន្ធព័ត៌មាន តាមសហគមន៍ (មានជាអាទិ៍៖ គម្រោងទិន្នន័យជនជាតិដើមភាគតិច ផែនទីសហគមន៍ ការអង្កេតជីវចម្រុះសហគមន៍ សារពើភ័ណ្ឌ និងឧបករណ៍ផ្សេងទៀត) ក្នុងការត្រួតពិនិត្យការអនុវត្តក្របខណ្ឌជីវចម្រុះសកល KM-GBF រួមទាំងការរួមចំណែករបស់សហគមន៍ក្នុងរបាយការណ៍ជាតិ។

អ្នកការពារសិទ្ធិមនុស្សជនជាតិដើមភាគតិច (IPHRDs)

- ទទួលស្គាល់ គោរព និងការពារសិទ្ធិជនជាតិដើមភាគតិច ដូចមានចែងក្នុងសេចក្តីប្រកាសអង្គការសហ ប្រជាជាតិស្តីពីសិទ្ធិជនជាតិដើមភាគតិច (UNDRIP) អនុសញ្ញាស្តីពីការលុបបំបាត់រាល់ទម្រង់ នៃការ រើសអើងប្រឆាំងនឹងស្ត្រីភេទ (CEDAW) អនុសាសន៍ទូទៅលេខ ៣៩ ក្របខណ្ឌជីវចម្រុះសកល KM-GBF និងកិច្ចព្រមព្រៀងទីក្រុងប៉ារីសស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។
- អនុវត្តកំណែទម្រង់ច្បាប់ និងគោលនយោបាយ ដើម្បីបញ្ចប់ឧក្រិដ្ឋកម្មដែលកំពុងបន្តកើតមាន លើជន ជាតិដើមភាគតិច និងពង្រឹងវិធានការដើម្បីឱ្យជនល្មើសទទួលបានសេចក្តីចំពោះមុខច្បាប់។
- បញ្ចប់រាល់ការវាយប្រហារ ការបាត់ខ្លួនដោយបង្ខំ ការបង្កកទ្រព្យសម្បត្តិ និងគណនីធនាគារ ការធ្វើឃាត អំពើហិង្សា និងការគាបសង្កត់លើអ្នកការពារសិទ្ធិមនុស្សជនជាតិដើមភាគតិច។ ធានាបាននូវប្រសិទ្ធភាព និងទាន់ពេលវេលា ក្នុងការទទួលបានយុត្តិធម៌សម្រាប់ជនរងគ្រោះដោយសារការរំលោភបំពាន។
- អនុម័តគោលការណ៍មិនអត់ឱនចំពោះរាល់ទម្រង់នៃការវាយប្រហារប្រឆាំង នឹងអ្នកការពារសិទ្ធិមនុស្សជនជាតិដើមភាគតិច(IPHRDs) និងអ្នកការពារសិទ្ធិស្ត្រីជនជាតិដើមភាគតិច រួមមានការគំរាមកំហែង អំពើហិង្សា ការបៀតបៀនផ្លូវភេទ ការឃ្នាំមើល និងការវាយប្រហារលើរាងកាយ ឬផ្លូវច្បាប់ រួមទាំងការប្តឹងផ្តល់ជាយុទ្ធសាស្ត្រប្រឆាំងនឹងការចូលរួមជាសាធារណៈ។

ការបាត់បង់និងការខូចខាត

- ត្រូវប្រាកដថាស្ថាប័នគ្រប់គ្រងនៃមូលនិធិដែលឆ្លើយតបនឹងការបាត់បង់ និងការខូចខាត ទទួលស្គាល់ ជនជាតិដើមភាគតិចជាស្ថាប័នដាច់ដោយឡែកមួយ ដោយអនុម័តគោលនយោបាយជនជាតិដើមភាគតិច និងបែងចែកអាសនៈសម្រាប់ជនជាតិដើមភាគតិចជាអ្នកសង្កេតការណ៍សកម្ម។ ការបាត់បង់ និងការខូចខាតដែលមិនមែនជាសេដ្ឋកិច្ចដែលជួបប្រទះដោយជនជាតិដើមភាគតិច ក៏ត្រូវតែរួមបញ្ចូល និងកំណត់ដោយពួកយើងផងដែរ។
- ការបាត់បង់ និងការខូចខាតដែលមិនមែនជាសេដ្ឋកិច្ចដែលជនជាតិដើមភាគតិចជួបប្រទះ ក៏ត្រូវតែរួមបញ្ចូល និងកំណត់ដោយពួកយើងផងដែរ។

ទិដ្ឋភាពប្រកបដោយភាពត្រឹមត្រូវ និងការផ្តល់ប្រកបដោយភាពត្រឹមត្រូវ

- បញ្ឈប់ការរៀបចំ ការអនុវត្ត និងការផ្តល់ហិរញ្ញប្បទានឥណទានកាបូន និងគម្រោងថាមពល "បៃតង" ឬ "ស្ពាន" នៅដីធ្លី ដែនដី និងទឹករបស់យើង ប្រសិនបើគម្រោងទាំងនោះមិនទទួលបានការព្រមព្រាងដោយសេរី និងជូនដំណឹងជាមុនពីយើងពួកយើងដែល ស្របតាមសេចក្តីប្រកាសរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ ស្តីពីសិទ្ធិជនជាតិដើមភាគតិច (UNDRIP) ។
- អនុវត្តការវាយតម្លៃផលប៉ះពាល់វប្បធម៌ បរិស្ថាន និងសិទ្ធិមនុស្ស ដោយមានការចូលរួមដ៏មានអត្ថន័យពីពួកយើង ដើម្បីយើងអាចធ្វើការសម្រេចចិត្តជាសមូហភាព និងអាចចរចាសម្រាប់ការរៀបចំចែករំលែក អត្ថប្រយោជន៍ដោយយុត្តិធម៌ និងសមធម៌។
- ទទួលស្គាល់ និងគាំទ្រយន្តការ ស្តង់ដារ និងគំនិតផ្តួចផ្តើមដែលជំរុញ និងជាកម្មសិទ្ធិរបស់សហគមន៍ ដែលខុសគ្នាពីគំរូទិដ្ឋភាពដោយផ្អែកលើការទាញយក និងការយកធនធានជាតិជាទំនិញ។
- ធានាឱ្យមានការរួមបញ្ចូលគោលការណ៍ និងវិធានរបស់ជនជាតិដើមភាគតិច លើការផ្លាស់ប្តូរប្រកបដោយភាពត្រឹមត្រូវក្នុងការរួមចំណែកដែលបានកំណត់ដោយជាតិ (NDCs) ដើម្បីងាកចេញពីការអនុវត្តអាជីវកម្មដូចធម្មតា នៃការដឹកយករ៉ែ និងការទាញយក "ការផ្លាស់ប្តូរ" និងរ៉ែដែលពាក់ព័ន្ធ ដែលធ្វើឱ្យជនជាតិដើមភាគតិចផ្លាស់ទីលំនៅ បំពុលបរិស្ថានរបស់យើង បង្កការខូចខាតដល់ទីតាំងជំនឿ និងបំផ្លាញដីចម្រុះ។

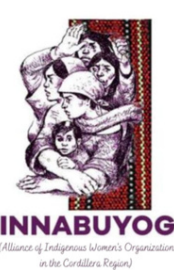
ការកៀរគរធនធាន

- ផ្តល់ហិរញ្ញប្បទានសាធារណៈដោយផ្ទាល់ ឥតសំណង អាចបត់បែនបាន លទ្ធភាពទទួលបាន ប្រកប ដោយមហិច្ឆតា សមធម៌ និងអាចជឿទុកចិត្តបាន ដោយផ្ទាល់ដល់ជនជាតិដើមភាគតិច។ វិធីសាស្ត្រ សិទ្ធិមនុស្សជាមូលដ្ឋានត្រូវតែអនុវត្តតាមក្នុងការវិនិយោគ ការកៀរគរ និងការផ្តល់ហិរញ្ញវត្ថុ ណាមួយទៅ ក្នុងដីធ្លី ដែនដី និងធនធានរបស់យើងត្រូវគោរពយ៉ាងពេញលេញតាម UNDRIP ដោយធានានូវភាព ជាម្ចាស់ ការដឹកនាំ ស្វ័យសម្រេច និងស្វ័យគ្រប់គ្រង។

- បង្កើនភាពងាយស្រួលអាចរកបាន លទ្ធភាពប្រើប្រាស់ និងឥទ្ធិពលនៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និង ហិរញ្ញវត្ថុ និងយន្តការជីវចម្រុះ ព្រមទាំងបង្កើតគម្រោង និងកម្មវិធីការងារប្រកបដោយតម្លាភាព សមធម៌ និងមនុស្សធម៌ដោយមានការចូលរួមយ៉ាងពេញលេញ និងមានប្រសិទ្ធភាពរបស់យើង ដើម្បីគាំទ្រ តម្រូវការ និងអាទិភាពដែលយើងបានកំណត់ដោយខ្លួនឯង។
- ផ្តល់ការគាំទ្រផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុ បច្ចេកវិទ្យា និងបច្ចេកទេស ដើម្បីកសាងសមត្ថភាព និងជំនាញរបស់ ជនជាតិដើមភាគតិច ស្ត្រីជនជាតិដើមភាគតិច យុវជនជនជាតិដើមភាគតិច ជនពិការ អ្នកសារព័ត៌មាន ជនជាតិដើមភាគតិច និងមេធាវីជនជាតិដើមភាគតិច ដើម្បីចូលរួមយ៉ាងពេញលេញ និងមានប្រសិទ្ធភាព ក្នុងការទទួលបាន និងគ្រប់គ្រងមូលនិធិ និងរក្សាបាន ការចូលរួមយ៉ាងសកម្មនៅក្នុងស្ថាប័ន និងយន្តការ ធ្វើសេចក្តីសម្រេចចិត្តពាក់ព័ន្ធ។
- សំណង ការស្តារឡើងវិញនូវដៃជីរបស់យើង និងជួសជុលសំណងជំងឺចិត្តដល់ជនជាតិដើមភាគតិច ត្រូវតែមានការគាំទ្រផ្នែកនៃការទទួលខុសត្រូវរបស់រដ្ឋដែលទទួលខុសត្រូវចំពោះការខូចខាតដែល បានកើតឡើងមកលើយើង និងដែនដីរបស់យើង

យើងជាអ្នកចូលរួមនៃសន្និសីទច្នាក់តំបន់ស្តីពីចំណេះដឹងជនជាតិដើមភាគតិច និងប្រជាជនអាស៊ី (IKPA) លើកទី ៤ សូមអះអាងឡើងវិញជាថ្មីនូវការប្តេជ្ញាចិត្តរបស់យើងក្នុងការអនុវត្តផែនការសកម្មភាពដែលបានធ្វើឡើងនៅទីក្រុង ប៉ូខាវ៉ាស្តីពីជីវចម្រុះ ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងសិទ្ធិជនជាតិដើមភាគតិច។ យើងនឹងបន្តតាមដានរាយការណ៍ជាប្រចាំលើនិន្នាការក្នុងតំបន់ទាក់ទងនឹងសិទ្ធិមនុស្ស ជីវចម្រុះ និងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងបន្តរួមចំណែកដល់ការលើកស្ទួយសិទ្ធិជនជាតិដើមភាគតិចនៅទូទាំងអាស៊ី។

រូបភាព៖ ក្រុមមាតានៃជនជាតិដើមភាគតិច Gurung នៃភូមិ Tohmla លា
អ្នកចូលរួមក្នុងសន្និសីទជាមួយនឹងពិធីប្រពៃណីនៃការដាក់ tika (អង្ករ)
នៅលើថ្ងាសរបស់ពួកគេ។
ថតរូបដោយ៖ Lakpa Nuri Sherpa/AIPP